

بررسی دو الگوی منظر آئینی در شهرهای اسلامی و یهودی، نمونه موردی حرم شاه عبدالعظیم در شهر ری و خانه بت همیقداش در اورشلیم

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۵/۰۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۵/۱۹

کد مقاله: ۱۳۳۳۹

اتابک صدرخردمند^{۱*}، لاله یزدان یار^۲

چکیده

تحقیق و پژوهش در مورد تاریخچه انواع نگاه‌ها و نگرش‌ها در طراحی شهری که در جهان انجام شده، به این نکته می‌رسیم که مذهب‌ها و دین‌ها، تأثیر شگرفی بر هندسه و طراحی حاکم بر شهر و توسعه شهرها داشته است. تأثیر مذهب و دین در رشد و توسعه شهر، ریشه در مهم بودن و اعتقادی که افراد جامعه بر مکان‌های مقدس دارند. ایجاد و ساخت یک بنای مقدس در محدوده شهر باعث جذب مردم به آن منطقه و به تبع آن باعث رشد و تمرکز سایر فعالیت‌ها و ساخت بناهای دیگر در اطراف آن بنا مقدس، و تجمع شغل‌های گوناگون در آن محل، که این امر باعث می‌شد با گذشت زمان، ساختار شهر در آن شکل بگیرد. با بررسی و تحقیق و مقایسه تحلیلی و تاریخی در شهرهای یهودی و اسلامی و کنکاش در مورد جایگاه مکان‌های مقدس در آن‌ها می‌شود به وضوح دید که دیدگاه‌ها در مورد مکان‌های مقدس در این دو دین و آئین متفاوت است و به راحتی تفاوت منظر آئینی که در مورد مکان‌های مقدس دارند، به وجود آن‌ها پی برد. این نگاه و تفکر، در منظر مکان مقدس نیز کاملاً مشهود است. در این مقاله ابتدا به نظر و دیدگاه نظریه پردازان در مورد ساختار شهر و جایگاه مکان مقدس در دو شهر یهودی و اسلامی پرداخته و سپس قیاس تطبیقی بین دو نمونه محل مقدس، حرم شاه عبدالعظیم در شهر ری، و خانه مقدس در اورشلیم انجام خواهد شد. در شهرهای اسلامی این نوع مکان‌های مقدس با اطراف خود در ارتباط بوده و باعث ایجاد فعالیت‌های شغلی بین مردم محل و افرادی که برای زیارت به آنجا می‌رفتند و باعث رشد و شکوفایی و رونق اقتصادی آن محل می‌شده است. در شهرهای یهودی که نمونه موردی در این مقاله شهر اورشلیم می‌باشد به شکل شهرهای اسلامی و مکان‌های مذهبی در آن شهرها نیستند، در شهر یهودی بنای مذهبی کاملاً بصورت مجزا از شهر و بدون ارتباط عینی و ذهنی با محل‌های اطراف خود است. این امر تا حدی پیشرفته است که باعث جدایی مکان مقدس و فعالیت‌های وابسته شده است.

واژگان کلیدی: اورشلیم، مکان زیارتی، ادیان، مذهب، توسعه مکان، شهرهای مذهبی

۱- دانشجوی دکتری معماری منظر، واحد بین الملل ارس، دانشگاه آزاد اسلامی، ایران (مسئول مکاتبات) atabak.sadr@yahoo.com

۲- دانشجوی دکتری معماری منظر، واحد بین الملل ارس، دانشگاه آزاد اسلامی، ایران